

Podravje • Škoda, primerljiva s katastrofalnimi poplavami v letih 1989 in 1994

Poletje dežja, poplav in plazov

»Čeprav smo na nekaterih območjih na poplave že skoraj navajeni, je bilo letošnje poletje eno od vremensko najbolj neugodnih v zadnjih tridesetih letih,« ocenjuje Dragomir Murko, vodja ptujske izpostave Uprave za zaščito in reševanje RS in vodja regijskega štaba civilne zaščite za Podravje, ki je hkrati tudi tajnik komisije za oceno škode ob naravnih in drugih nesrečah.

Najpogosteje prihaja do poplav na območju občine Majšperk, kjer Dravinja s svojima potokoma Jesenica in Skralska vsako leto poplavlja od pet- do osemkrat, zaradi teh poplav pa sta najpogosteje zaprta odseka cest do Koritnega in Slap. Letošnje leto pa je izrazito poplavno. »Dejansko se še nismo povsem opomogli od odprave

posledic in ocenjevanj škode po februarjem žledu, ko so se že 3. marca pričele tudi poplave. Prva je prestopila bregove Dravinja v Majšperku, ki je nato poplavljala tudi nizvodno na celotnem območju Haloz. Nekaj poplav smo imeli tudi v aprilu in maju, sredi maja pa smo doživeli še hud vetrolom.

Izraziteje pa smo se s poplavami soočali skozi vse poletje,« pojasnjuje Murko.

Poletje poplav in naravnih nesreč

Poleg redkih sončnih in vročih poletnih dni si bomo letošnje poletje zapomnili predvsem po izredno velikem številu deževnih dni. Medtem ko smo lahko bili v juniju in delu julija z vremenom še nekako zadovoljni, nam je v drugi polovici julija, avgustu in prvi polovici septembra zaradi pogostega deževja vse postavilo na glavo. Od 1. julija do 12. septembra so v regijskem centru za obveščanje v Ptuj obravnavali 51 dogodkov, vezanih na poplave. Poleg tega so se gasilci in pripadniki Civilne zaščite na območju 11 občin soočali z odpravo posledic zaradi narasnih meteoroloških voda ter dviga podtalnice, ob vodotokih, zaradi česar je bilo aktiviranih skupaj 461 gasilcev iz 32 gasilskih enot. V štirih občinah so obravnavali šest dogodkov, vezanih na plazove, zaradi česar je bilo aktiviranih 25 gasilcev iz treh gasilskih enot. Kljub povečanemu številu intervencij pa na vso srečo še ni bilo nobene hujše poškodbe gasilcev ali pripadnikov CZ, le nekaj manjših odrgnin, vreznin in udarnin je bilo, vendar tega ne štejejo.

Poplave od 1. 1. 2014 do 15. 9. 2014

Občina	Število dogodkov	Sodelujoče GE PGD	Število sodelujočih
CIRKULANE	4	4	23
DESTRNIK	0	0	0
DORNAVA	2	6	42
GORIŠNICA	12	10	179
HAJDINA	2	2	14
JURŠINCI	4	7	60
KIDRIČEVO	5	5	34
MAJŠPERK	13	9	67
MARKOVCI	5	8	76
ORMOŽ	38	72	460
PODLEHNIK	2	1	15
PTUJ	6	6	35
SREDIŠČE OB DRAVI	16	26	252
SVETI ANDRAŽ	0	0	0
SVETI TOMAŽ	2	2	20
TRNOVSKA VAS	0	0	0
VIDEM	5	4	33
ZAVRČ	2	2	5
ŽETALE	0	0	0
Skupaj:	118	164	1315

Vir: Center za obveščanje

V Juliju je bilo v 19 občinah Podravja 16 poplavnih dogodkov, največ na območju občin Ormož, Cirkulane in Središče ob Dravi. Avgusta letos je bilo v Spodnjem Podravju 18 poplavnih dogodkov, največ v občinah Središče ob Dravi, Majšperk in Ormož.

Najhuje je bilo v haloških in obdravskih občinah

Po podatkih regijskega centra za obveščanje so poletne

poplave najhuje prizadele predvsem haloško območje ob porečju Dravinje in občine ob porečju Drave. Poplave so najpogosteje prizadele občine Središče ob Dravi, MO Ptuj, Hajdino, Markovce, Ormož, Videm, Majšperk, Juršince, Zavrč, Cirkulane in Podleh-

nik, kjer so poplavljal reka Dravinja ter potoki Polskava, Trnava, Črnc in Sejanski potok. Plazovi pa so se pojavljali predvsem na območju občin Cirkulane, Zavrč, Podlehnik in Videm. Poleg območja Majšperka je zaradi pogostih poplav problematično tudi ob-

Poletja v preteklosti

Pobrskali smo tudi po spletu, da vam predstavimo nekaj zares skrajnih dejstev o poletnem vremenu skozi zgodovino. Pravezprav so brskanje opravili člani Vremenskega društva Zevs (najdete jih na: www.zevs.si).

In kaj lahko na njihovi spletni strani preberemo o vremenu skozi zgodovino? Medtem ko so nenavadna poletja pravzaprav redka, pa znajo biti zime zelo ekstremne: od izredno toplih do izredno mrzlih. Upajmo, da nas po letošnjem muhastem poletju čaka kakšna čisto povprečna zima in je ne bo treba vpisovati na seznam vremenskih ekstremov.

O zimi kdaj drugič, pogledjmo si tokrat poletja.

Leto 638 - Huda suša. Usahnilo so vrelci, poljski pridelki so se povsem posušili, vino pa je bilo izvrstno.

Leto 1000 - Suša je izsušila tudi večje reke. Od gnijočih rib se je okužil zrak in ljudje so umirali od številnih boleznih.

Leto 1132 - Velika suša. Reka Ren je usahnila. Tudi Mura in Drava sta bili suhi.

Leto 1540 - Najhujša suša pri nas in v srednji Evropi do zdaj. Že konec februarja je pritisnila vročina. 5. aprila je bilo vinsko trsje v cvetju, 24. avgusta pa opravljena trgatve. Oktobra so dozorele druge češnje, žito pa je bilo zrelo že aprila. Suša je trajala od aprila pa vse do novega leta. Umrlo je veliko ljudi, nekateri zaradi vročine in lakote, drugi pa zaradi požarov. Še za božič je bilo zelo toplo, saj so se ljudje kopali v rekah in jezerih.

Leto 1935 - Huda suša in vročina v Sloveniji. 28. junija so v Ljubljani izmerili 38 stopinj Celzija.

Leto 1950 - Suša in huda vročina v Sloveniji, 5. julija so v Črnomlju izmerili rekordnih 40,6 stopinj Celzija.

Leto 1952 - Huda suša, ki je trajala od konca marca do sredine julija.

Leto 1962 - Huda suša, na Primorskem in Notranjskem v avgustu ni padla niti kaplja dežja.

Leto 1992 - Suša in huda vročina v avgustu, v Murski Soboti je bilo 37 stopinj Celzija, tam od sredine julija pa do sredine avgusta ni padla kaplja dežja.

Leto 2000 - Suša in vročina sta se začeli že v juniju, ko se je marsikje segrelo do 35 stopinj Celzija, julij je malo oblažil sušo, še hujši vročinski val pa je bil v drugi polovici avgusta, ko se je segrelo tudi do 38 stopinj Celzija.

Leto 2003 - Najhujša suša vsaj zadnjih 100 let, če ne še več. Suša se je začela že marca, trajala pa do konca avgusta. Že v maju so temperature presegle 30 stopinj Celzija, huje pa je bilo junija, ko je bilo več kot 15 dni zapored prek 30 stopinj. Tudi v juliju je bilo pogosto vroče, tudi do 35 stopinj Celzija. Najhuje pa je bilo avgusta, ko se je živo srebro kar 27-krat povzpelo nad 30 stopinj Celzija, 13. avgusta je bilo 38 stopinj Celzija. V tem letu je bilo kar 54 vročih dni s temperaturo prek 30 stopinj Celzija. Tudi suša je bila najhujša avgusta. V Pomurju je bilo žito zrelo že sredi junija, ponekod že prej, trava je bila avgusta rjava, koruza pa povešana zaradi pomanjkanja vode. Bilo je ogromno škode v poljedelstvu. Tudi drugje po Evropi sta bili huda suša in vročina, ki je terjala precej smrtnih žrtev. Olajšanje je prišlo zadnjega avgusta, ko je obilneje deževalo in se tako končalo obdobje suše in vročine. V Pomurju od 11. februarja do 31. avgusta ni bilo obilnih padavin oz. celodnevne dežja, večinoma le lokalne plohe in nevihte, pa še te brez nalivov.

Leto 2007 - Zelo vroč in suh julij, suša je bila najbolj na Primorskem in na Krasu. 20. julija je bilo v Lendavi 39 stopinj Celzija. No, zdaj nam preostane le, da se odločimo, ali hočemo skrajno vroča poletja ali tista bolj mokra, kakršno je bilo letos. Ker ta-kšnega vremena, da bi bilo vsem prav, najbrž ne bo nikoli.

Foto: Dragomir Murko

V regijskem centru zvonijo telefoni dan in noč

Dežurni dispečerji regijskega centra za obveščanje, ki ima sedež v tretjem nadstropju stavbe na Slomškovi ulici v Ptuju, imajo v teh dneh dela čez glavo, saj zvonijo telefoni podnevi in ponoči. Čeprav se vsi klici sproti snemajo, je veliko dela, saj je treba vsak klic tudi časovno dokumentirati in zabeležiti, koga so v posameznem primeru obvestili in aktivirali. V obdobju od 1. januarja do 12. septembra letos so v regijskem centru za obveščanje obravnavali 548 dogodkov, v katerih je sodelovalo kar 449 gasilskih enot (glej tabelo 1). Med njimi je bilo 105 požarov, od tega 60 požarov na objektih, 29 požarov v naravi, 10 požarov na prometnih sredstvih in pet požarov komunalnih zabojujnikov. V tem času so zabeležili tudi en potres (22. aprila, z epicentrom na območju Pivke), 118 primerov poplav (glej tabelo 4), 18 plazov, 24 primerov snegoloma, 48 primerov vetrolova in kar 986 primerov žledoloma. Veliko dela pa so imeli gasilci in reševalci tudi z drugimi dogodki, saj so od 1. januarja do 12. septembra obravnavali 67 primerov posredovanj v prometnih nesrečah, 12 delovnih nesreč, tri nesreče na vodih, pet nesreč na športnih in rekreacijskih dogodkih, 10 primerov nesreč z nevarnimi snovmi, osem najdb NUS (neeksplozivnih ubojnih sredstev), za nameček pa še 41 primerov nenačrtovanih motenj oskrbe z električno energijo, 47 primerov nudenja tehnične in druge pomoči, dva primera nenapovedane motnje s pitno vodo.

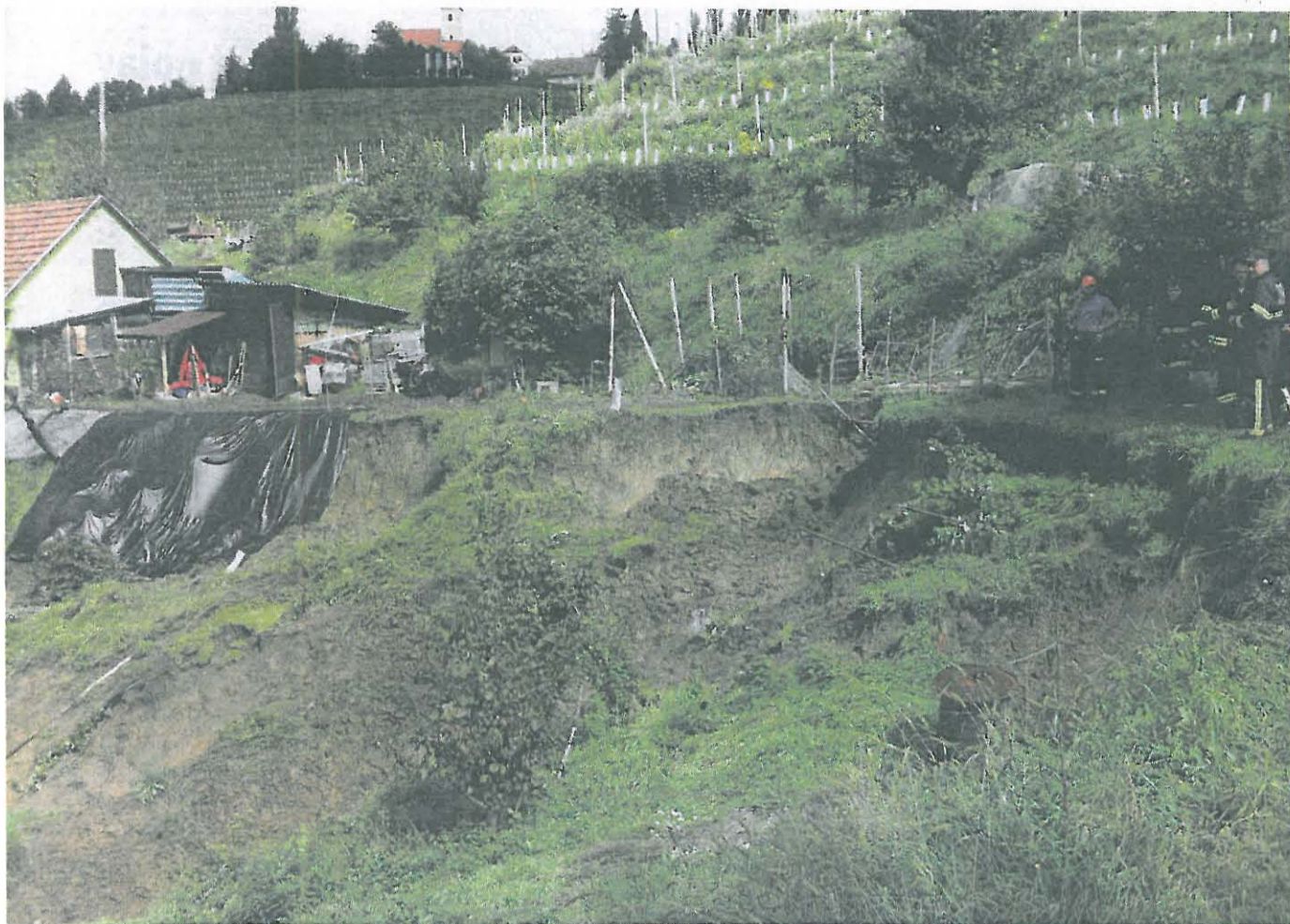

Foto: Dragomir Murko

Plaz Mali Brebrovnik

Zato je strah prebivalcev na poplavnih območjih upravičeno vedno hujši. In ne pojavlja se le ob vsakem večjem dežju, s tesnobnim občutkom strahu pred jutrišnjim dnevom odhajajo po svojih vsakodnevnih opravkih, na delovna mesta in s tem ležejo tudi v posteljo. Sicer zatisnejo oči, a težko mirno zaspijo, saj ni videti skorajšnje rešitve teh problemov. Odgovornih v državi pa to očitno ne gane, saj nam vedno znova zatrjujejo, da za odpravo posledic poplav ter za nujne sanacije enostavno ni denarja in ga še dolgo ne bo. Zato so vsi naši upi uprti v Evropo, od koder se nam menda kmalu obeta 83 milijonov evrov. Vendar to še zdaleč ne bo zadostovalo. S poplavami bomo pač morali živeti, tako ali drugače, tudi v prihodnosti, s to grenko resnico se žal moramo soočiti in se zato nanje tudi bolj pripraviti.

Točnega števila plazov ni, tudi brez dežja se bodo še sprožali

V dneh obilnega deževja je bil zemljevid Slovenije - SPIN, na katerem so obvestila o poplavah in plazovih, tudi na območju Podravja poln opozoril o teh dogodkih. Tako je bilo na območju Podravja minuli konec tedna skupaj 74 intervencij, pri katerih je sodelovalo 922 gasilcev, ki so skupaj opravili 6645 ur.

Najpogostejša vzroka za sprožitve plazov, udara sta izrazito hribovito (pogosto že prej nestabilno) območje in obdobja dolgotrajnega močnejšega deževja. Seštevek teh vzrokov je, da se je na območju Podravja sprožilo več kot 80 plazov. Točnih podatkov ni, saj jih beležijo različne institucije.

Na območju občin Poljčane, Slovenska Bistrica in Makole je po podatkih mariborske izpostave Uprave RS za zaščito in reševanje plazove prijavila le slednja. Na območju Makole se je sprožilo deset premikov zemljine, od katerih so trije cestni usadi (udor bankine v krajši razdalji) ter sedem drugih oblik zemeljskih plazov, ki ogrožajo infrastrukturne objekte (vodovod, cesto, objekte). Od teh sedmih je eden na cesti, drugi so bili sproženi na kmetijskih zemljiščih. Drugi dve občini nista dopolnjevali podatkov o masnih premikih na svojih območjih, so sporočili z mariborske izpostave. »Skupaj so občine prijavile pet plazov, od teh je občina Makole prijavila štiri in enega MO Maribor. Brez prej omenjenih petih plazov so v letu 2014 prijavili še 31 plazov, od katerih so štiri iz območja UE Slovenska Bistrica,« so sporočili z mariborske izpostave.

Vsi plazovi niso uradno evidentirani

Toda teh je bilo v letu 2014 zagotovo več, saj si je geoteknik Bojan Žlender na območju občin Makole, Poljčane in Slovenska Bistrica (UE Slovenska Bistrica) pogledal 33 plazov. Dodal je, da bodo v naslednjem tednu sproženi še novi plazovi, četudi bo prenehalo deževati. »Rešitev za te probleme je samo dolgoročna. S sistematičnim geološkim in geotehničnim raziskovanjem terena in načrtovano gradnjo objektov (cest, hiš...). Ob tem pa je pomembno, da se sanacija plazov izvede čim prej po njegovem sproženju. S časom se plaz samo večja, s tem se povečuje tudi strošek sanacije,« je opozoril. Toda strošek

posamezne sanacije znaša več deset tisoč evrov, če ne gre za velik plaz.

Plaz, ki se je sprožil avgusta na območju občine Slovenska Bistrica, v kraju Gabernik, ki je odnesel vrtno lopo in eno stajo za koze, je bil velik približno 600 m². »Geomehaniki si je skupaj s strokovnjakom za področje meteornih vod že ogledal plaz. Izdelati je treba geomehansko poročilo sanacije z ureditvijo odvodnjavanja, ki bo dejansko opredelilo stroške sanacije. Groba ocena sanacije je znašala okrog 50.000 evrov,« je povedal poveljnik civilne zaščite za območje Slovenske Bistrice Branko Hojnik.

Sanacije plazov so zelo drage

Zakaj so sanacije plazov tako drage? »Praviloma je treba izvesti odvodnjavanje (drenaže) in podporni konstrukcije na globini več metrov, kar predstavlja velik strošek. Po navadi se zaradi visokih stroškov izvede sanacija plazov v minimalnem obsegu, ki še zagotavlja trajno stabilnost terena in pri stanovanjskih hišah delno v lastni režiji (popravila hiš),« je odgovoril Žlender.

Višina škode, ki so jo povzročili plazovi, še ni znana, saj se ni ovrednotila zaradi uredbe o metodologiji za ocenjevanje škode, ki za zemeljski plaz in udor šteje premik zemljine, ki je ogrozil naselje ali več naselij, gradbene inženirske objekte oziroma drugo premoženje v velikem obsegu in ne vključuje usadov, podorov in drugih podobnih naravnih pojavov, ki jih povzročajo zlasti intenzivne padavine in neurja oziroma spremembe, ki občasno nastanejo na nenaravnih plazovih.

Martin Ozmeč in Mojca Vtič

Plazovi od 1. 1. 2014 do 16. 9. 2014

Občina	Število dogodkov	Sodelujoče GE PGD	Št. sodelujočih gasilcev
CIRKULANE	4	4	18
MAJŠPERK	5	6	39
ORMOŽ	9 (12)	11	68
PODLEHNIK	1 (16)	0	0
PTUJ	3	5	31
SREDIŠČE OB DRAVI	1	1	3
VIDEM	3	3	26
ZAVRC	2 (6)	1	4
ŽETALE	4	4	37
Skupaj:			

Vir: Dragomir Murko, vodja izpostave Uprave RS za zaščito in reševanje

Pri številu dogodkov je prva številka število vpisov v SPIN, številka v oklepaju pa je dejanska številka plazov.

močje občine Podlehnik, kjer ob intenzivnejših padavinah pogosto prihaja do razlitja potoka Rogatnica. Ob zadnjem intenzivnem deževju pa je bilo 13. in 14. septembra precej težav zaradi poplav tudi na območju občine Središče ob Dravi. V povprečju, gledano nekaj let nazaj, pa imajo najmanj težav s poplavami na območju občin Gorišnica in Dornava, kjer imajo sicer pogosto težave zaradi dvigov podtalnice in občasnega razlitja Pesnice.

Namesto senčnikov dežniki ...

V juliju so zaradi pogostih deževnih dni v RECO Ptuj obravnavali 16 primerov poplav ali dogodkov, ki so vezani na poplave predvsem meteornih voda, največ jih je bilo na območju občin Ormož, Cirkulane in Središče ob Dravi (glej tabelo 2). V avgustu so obravnavali že 18 poplavnih dogodkov, v glavnem zaradi dviga meteornih voda in v manjšem obsegu tudi razlitja voda rek in potokov, največ jih je bilo na območju občin Središče ob Dravi, Majšperk

in Ormož (glej tabelo 3), medtem ko je bilo v prvi polovici septembra teh dogodkov še več, o njih pa smo obširneje poročali v torkovi številki Štajerskega tednika.

Škoda, primerljiva s katastrofalnimi poplavami v letih 1989 in 1994

Iz Uprave za zaščito in reševanje so sporočili, da bo prva predhodna ocena škode po zadnjih septembrskih poplavah znana šele jutri, saj so vsem prizadetim občinam, ki so utpele škodo zaradi po-

sledic teh poplav, poslali zahtevo, da jim pošljejo oceno škode do srede. Vsekakor pa sega povzročena škoda zaradi poplav na objektih, kmetijskih zemljiščih in prometni infrastrukturi v več milijonov evrov, saj so po besedah Dragomirja Murka letošnje poplave primerljive s katastrofalnimi poplavami v letih 1989 in 1994.

Narava nam ne oprošča ...

Kakorkoli že, podivjane in od človeka zmedene narave žal ni mogoče ustaviti kar tako, saj nam ne oprošča.

Foto: M. Ozmeč

Dragomir Murko: »Letošnja poplavna škoda je primerljiva s katastrofalnimi poplavami v letih 1989 in 1994.«